

uw kenmerk
uw brief van
ons kenmerk 20.055152
inlichtingen bij
doorkiesnummer

Bedrijfsvoering

De Raad

Stadhuis, Bogaardplein 15
Postbus 5305, 2280 HH Rijswijk
Telefoon 14 070
Fax (070) 326 10 10
stadhuis@rijswijk.nl
www.rijswijk.nl
iban BNG: NL15BNGH0285007424

betreft Collegereactie accountantsrapport en
aanbevelingen auditcommissie

datum 30 juni 2020
bijlage(n)

1. Inleiding
De jaarstukken 2019 zijn op 19 mei 2020 vastgesteld door het college en aangeboden aan uw raad. Op 29 mei heeft de Auditcommissie haar bevindingen en adviezen met uw raad gedeeld. Op 29 juni 2020 is het accountantsrapport van Baker Tilly ontvangen.
2. Kern informatie
In deze raadsinformatiebrief geeft het college een reactie op zowel het accountantsrapport, als op de aanbevelingen van de auditcommissie.
3. Gevolgen en/of vervolgtraject
Het accountantsrapport, de aanbevelingen van de Auditcommissie en de collegereactie daarop worden besproken in de raadsvergadering van 7 juli 2020.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders,
de secretaris,

de burgemeester,

P.M. Schuit

drs. M.J. Bezuijen

Collegereactie op het accountantsrapport en het advies van de Auditcommissie

Inleiding

Op 29 mei 2020 heeft het college de jaarstukken 2019 vastgesteld en aangeboden aan uw raad. Bij de jaarrekening 2018 hebben we gemerkt dat dit niet vanzelfsprekend is: de jaarstukken 2018 konden pas in september 2019 vastgesteld worden. Het college is verheugd dat het proces nu weer goed en tijdig is afgerond. Het college bedankt alle betrokkenen in de organisatie voor hun inzet en de samenwerking. En ook een woord van dank voor de accountant Baker Tilly is op zijn plaats. Ondanks de corona uitbraak en een aantal andere hobbels in het proces hebben zij zich ingezet om de accountantscontrole tijdig af te ronden.

Overall

Het jaarrekeningproces is goed verlopen

De totstandkoming van de jaarrekening 2019 en de accountscontrole daarop zijn goed verlopen en tijdig afgerond. Verdere verbetering van die processen is mogelijk en wenselijk. Intern wordt het proces geëvalueerd en de verbeterpunten krijgen een plek in de P&C cyclus voor de rest van het jaar. Ook met Baker Tilly zal een evaluatie uitgevoerd worden, zodat de interim- en eindejaarscontrole 2020 nog soepeler kan verlopen.

De kwaliteit van de cyclusdocumenten kan nog beter

In juni 2020 bracht de provincie Zuid Holland de Themacirculaire 'Een verzameling van goede voorbeelden' uit. Vanuit de toezichthoudende rol heeft de provincie de begroting 2020 van Zuid Hollandse gemeenten beoordeeld en de 'best cases' in deze themacirculaire opgenomen. Rijswijk wordt er op twee onderdelen uitgelicht: de paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen en de paragraaf Bedrijfsvoering worden als goed voorbeeld bestempeld.

De Themacirculaire geeft goede voorbeelden waarmee Rijswijk de toegankelijkheid, de leesbaarheid en de informatiewaarde van de cyclusdocumenten verder kan verbeteren. Ook de input vanuit de technische vragenrondes, de accountant en de Auditcommissie levert hiervoor waardevolle informatie op. In de P&C cyclus wordt dit benut om de kwaliteit van de cyclusdocumenten verder te verbeteren.

De kwaliteit van de controle informatie voor de accountant moet beter

Naar aanleiding van de vertraagde jaarrekening 2018 is de regie en coördinatie op het jaarrekeningproces verstevigd. Onderdeel van het jaarrekeningproces is het aanleveren van controle informatie aan de accountant. Geconstateerd is dat hierop een extra kwaliteitsborging nodig is, zodat vragen van de accountant meer 'first time right' beantwoord worden. Deze extra kwaliteitsborging wordt binnen Financiën ingeregeld.

Meer zicht en grip op de cijfers leidt tot bevindingen

De organisatie krijgt zelf meer inzicht in en grip op de cijfers en de accountant komt beter in positie. Daaruit volgt dat er ook meer bevindingen zijn, dit geldt niet alleen voor de jaarrekening, maar ook voor de begroting. Door die bevindingen gelijk aan te pakken komt de basis echt op orde.

Rechtmatigheid is nog niet voldoende geborgd

Het college constateert net als de accountant en de Auditcommissie dat de rechtmatigheid nog niet voldoende geborgd is, vooral op inkoopgebied. Na afronding van de jaarrekening 2018 is vanaf oktober 2019 veel energie gestoken in het herstellen van onvolkomenheden. Dat herstel is gedeeltelijk gelukt, maar nog onvoldoende voor een goedkeurend oordeel van de accountant over 2019. Omdat het jaar al vergevorderd was en aanbestedingen niet met terugwerkende kracht gecorrigeerd kunnen worden is bij de bespreking van de jaarstukken 2018 aangegeven dat ook voor 2019 ernstig rekening gehouden moest worden met een beperking in het oordeel van de accountant.

Het uiteindelijke doel is dat de rechtmatigheid aan de voorkant van het inkoopproces geborgd is. Daarom wordt gewerkt aan de verplichtingenadministratie, de inkoopprocedures en de monitoring. Voor 2020 is een bijzonder aandachtspunt de vraag wat het effect van de corona uitbraak gaat zijn op de rechtmatigheid van onder andere inkopen (bijvoorbeeld zorg, leerlingenvervoer), subsidies (bijvoorbeeld

voor onderwijs en cultuur) en compensatieregelingen (bijvoorbeeld de steeds wijzigende spelregels rond de Tozo regeling).

Over 2021 zal het college een rechtmatigheidsverklaring afgeven. Dat kan alleen als het stelsel van regels, beleid, processen, sturing en gedrag voldoende ontwikkeld is. Rechtmatigheid staat daarom in 2020 hoog op de agenda.

Onderbouwing van de grondexploitatie is flink verbeterd

Eén van de oorzaken voor de vertraging van de jaarrekening 2018 was de accountantscontrole op de cijfers van Rijswijk Buiten. De grondexploitatie is een belangrijke schattingspost in de jaarrekening, daarom gelden hiervoor strikte controlevoorschriften voor de accountant. Bij de jaarrekening 2018 heeft dit veel tijd in beslag genomen en resteerde een forse onzekerheid waarvoor een verliesvoorziening getroffen is.

Het college is verheugd dat het programmabureau RijswijkBuiten in 2019 grote stappen heeft gezet in het cijfermatig onderbouwen en objectiveren van de grondexploitatie. Rijswijk Buiten heeft een groot aandeel in de balans van de gemeente en in het risicoprofiel. Met de macro economische risico's die op dit moment aan het ontstaan zijn is het extra belangrijk dat de grondexploitatie goed in control is. Het verslag van de accountant geeft aan dat sprake is van een conservatieve waardering van de grondexploitatie. Standpunt van het college is dat dit in de huidige onzekere tijden een verstandig vertrekpunt is. In de tweede helft van 2020 wordt uw raad opnieuw geïnformeerd over de stand van zaken en de toekomstverwachting van de grondexploitatie.

Nieuwe bevindingen en aanbevelingen worden opgenomen in het Groot Project Organisatieontwikkeling
In het kaderdebat van juli 2019 heeft uw raad het college verzocht de organisatieontwikkeling als groot project aan te wijzen. In oktober 2019 is het plan voor het Groot Project Organisatieontwikkeling vastgesteld. Het project omvat drie samenhangende sporen: de ontwikkelagenda Bedrijfsvoering, de Publieke Dienstverlening en de Organisatieontwikkeling.

De bevindingen van de accountant en van de Auditcommissie onderschrijven het belang van dit project. Het college ziet in het accountantsrapport en het advies van de Auditcommissie bevestiging en steun voor de weg die is ingeslagen. Veel van de bevindingen en adviezen hadden al een plek in het project, nieuwe adviezen en bevindingen worden eraan toegevoegd. De raad wordt tenminste twee keer per jaar over de voortgang gerapporteerd.

Het Groot Project Organisatieontwikkeling heeft een totale verwachte doorlooptijd van drie jaar. Het slagen van verander- en verbeterprocessen vraagt tijd.

Onderstaand geeft het college een reactie op de specifieke bevindingen en adviezen van de accountant en de Auditcommissie.

Bevindingen en adviezen van de Auditcommissie en de accountant

Materiële vaste activa

Binnen de MVA zijn ook de strategische gronden opgenomen. De BBV schrijft voor deze waarde elke twee jaar te bepalen. De accountant en de auditcommissie constateren dat deze waardering afgelopen jaren niet getoetst is. Geadviseerd wordt de waardering van strategische gronden periodiek zelfstandig te toetsen.

Collegereactie: de waardering van de strategische gronden zal in 2020 getoetst worden, dit wordt onderdeel gemaakt van de reguliere P&C cyclus.

Financiële vaste activa

De gemeente Rijswijk heeft een aantal leningen uitstaan bij andere partijen. De accountant heeft geconstateerd dat er (tussentijds) geen afstemming plaatsvindt om vast te stellen of de positie overeenkomt met de positie die bekend is bij de andere partij. Tevens wordt er niet geëvalueerd of de uitstaande gelden nog inbaar zijn. Geadviseerd wordt deze controles in het afsluitproces mee te nemen.

Collegereactie: de periodieke saldo afstemming van uitstaande leningen wordt onderdeel gemaakt van het afsluitproces.

Vorraden

Voorgaand jaar is de controle van RijswijkBuiten een intensief traject geweest. Reden hiervan is dat RijswijkBuiten significante impact kan hebben op het beeld van de jaarrekening. Tijdens onze controle heeft de accountant geconstateerd dat ten onrechte exploitatieopbrengsten opgenomen zijn in de projectcalculatie. Dit leidt tot een bijstelling van de grondexploitatie. Om te voorkomen dat bevindingen pas later in het voorjaar worden geconstateerd wordt geadviseerd om het moment van actualisering op te nemen in de financiële verordening zodat hierop tijdig door de raad kan worden gestuurd.

Collegereactie: de actualisatie van de grondexploitatie wordt naar voren gehaald, zodat dit beter aansluit op de afsluiting en de accountantscontrole. Dit wordt in de reguliere P&C-cyclus ingeregeld. In de evaluatie met de accountant zullen wij daarnaast aandacht vragen voor de uitlijning van de controle op de grondexploitatie met de rest van de controle.

Parkeeropbrengsten

De opbrengsten belparkeren worden steeds belangrijker voor de gemeente. Om vast te stellen of de opbrengsten van de gemeente Rijswijk volledig zijn is de organisatie afhankelijk van de dienstverleners Belparkeren. Gezien de omvang van deze opbrengsten stroom wordt geadviseerd controleverklaringen bij de opbrengsten belparkeren voor de gemeente op te vragen bij de dienstverleners. Het ontbreken hiervan leidt in de controle 2019 tot een onzekerheid omdat de volledigheid van de opbrengsten niet onderbouwd kan worden.

Collegereactie: dit advies is direct opgevolgd, voor de jaarrekening 2019 is een controleverklaring op deze opbrengsten aangeleverd door PwC. Daarnaast heeft het in de reguliere P&C cyclus een plek gekregen, zodat het ook in de toekomst goed geborgd is.

Verstrekke Subsidies

Geconstateerd is dat nog niet voor alle subsidies de vaststelling 2017 is afgehandeld. De accountant adviseert de tijdigheid en juistheid van de uitvoering van dit proces te monitoren en gezien de financiële omvang van de subsidieverstrekingen een subsidieregister aan te leggen. Met een register kan de tijdigheid en de volledigheid gewaarborgd kan worden. Tevens kan een register de mogelijkheid bieden om vast te leggen of aan subsidievoorwaarden is voldaan. Dit verzoek is ook eerder door de raad gedaan.

Collegereactie: het college onderschrijft dit advies, er wordt gewerkt aan de implementatie van een subsidieapplicatie inclusief een digitaal subsidieregister dat later in 2020 in gebruik genomen wordt.

Huren en pachten

De verhuuropbrengsten van vastgoed zijn significant. Geadviseerd wordt periodiek de volledigheid van de contractenregister te analyseren aan de hand van het kadaster, om daarmee vast te stellen dat alle contracten in beeld zijn. Dit punt staat al meerdere jaren open. De organisatie heeft in 2019 toegezegd dat dit actiepunt opgelost zou worden maar dit blijkt niet gedaan te zijn.

Collegereactie: het college onderschrijft dit advies. Er is in 2019 een start mee gemaakt in de organisatie, maar het resultaat was nog niet op het gewenste kwaliteitsniveau. In 2020 wordt hierop doorgepakt.

Bedrijfskosten

Binnen de gemeente worden geen eenduidige procedures gehanteerd voor het goedkeuren en vastleggen van prestatieleveringen en contractregistratie. Dit heeft voor de controle tot gevolg dat het de organisatie veel tijd kost om de juiste documentatie boven tafel te krijgen. Bovendien is dit een indicatie dat de organisatie wellicht niet altijd kan voldoen aan de administratie plicht. Geadviseerd wordt om eenduidige procedures vast te leggen.

Collegereactie: het college onderschrijft dit advies. In 2019 zijn uitvoeringsregels en procedures opgesteld rondom de verplichtingen administratie en prestatieleveringen. De uitrol is in 2020 voorzien, de organisatie zal hiermee moeten leren om te gaan. Het college verwacht dat rekening gehouden moet worden met een leerperiode.

Rechtmatigheid inkopen

Mede vanwege de eerdere genoemde constatering is het tijdrovend om aan te tonen dat de contracten rechtmatig aanbesteed zijn. De controle leidt naar verwachting niet tot een goedkeurend oordeel omdat contracten ten onrechte niet zijn aanbesteed of de rechtmatigheid onzeker is.

Doordat het tijdrovend is voor de organisatie te achterhalen welke contracten en documentatie

nog beschikbaar zijn is deze controle op dit moment nog onderhanden. Bij diverse contracten is geconstateerd dat wordt afgeweken van de aanbestedingsregels. Een van de mogelijke uitzonderingen betreft de contracten met betrekking tot de automatisering. Geadviseerd wordt om (juridisch) te onderzoeken hoe ICT systemen en het onderhoud aanbesteed kunnen worden.

Collegereactie: in 2019 is ingezet op het herstel van eerdere bevindingen en het beter organiseren van de inkoop (beleid, proces, verplichtingenadministratie). Het doel is aan de voorkant te borgen dat inkopen rechtmatig zijn. Daarnaast vraagt herstel van 'oude' onrechtmatige contracten/verplichtingen voorlopig nog aandacht, onder andere op het gebied van inhuur en voor ICT Systemen en het onderhoud daarop.

Aansluiting en verantwoording H10

Afgelopen jaar is gebleken dat niet alle vorderingen met betrekking tot de Jeugdhulp door de gemeente geïnd kunnen worden. Dit risico is door ons bij de controle 2018 benoemd. Door een externe partij is dit onderzocht en dat heeft geleid tot een afboeking van € 0,9 miljoen. De gemeente Rijswijk registreert betalingen aan H10 op basis van betaalperiode, maar maakt hierin geen onderscheid tussen de betalingen die betrekking hebben op lasten voorgaande jaren of de betalingen die betrekking hebben op huidig boekjaar. Bij de controle was het niet mogelijk om de aansluiting te maken tussen de financiële administratie en de opgave lasten Jeugdhulp H10. Naar alle waarschijnlijkheid komt dit doordat niet inzichtelijk is of hier ook lasten van voorgaande boekjaren ingezet hebben. Dit leidt tot een onzekerheid van € 412.588.

De inrichting en verwerking van deze stromen dienen opnieuw ingericht te worden.

Collegereactie: de organisatie heeft de balanspost van € 0,9 mln. zelf geconstateerd en onderzocht. Gelet op de complexiteit heeft de organisatie PwC gevraagd een second opinion te geven over de afboeking van € 0,9 mln. De € 0,9 mln. betreft bedragen die in de jaarrekening 2017 als voorschot op de balans verantwoord zijn. Deze bedragen hadden destijds als kosten ten laste van de exploitatie geboekt moeten worden. De aansluiting tussen de financiële administratie en de subadministratie H10 is met prioriteit opgepakt, in de eindejaarscontrole 2020 zal hier geen onzekerheid meer geconstateerd worden.

Met zorginstellingen binnen de Jeugdhulp is afgesproken dat zij (indien de productie kleiner is dan € 125.000 per boekjaar) geen gecontroleerde productieverantwoordinghoeven op te leveren. De gemeente en H10 voeren zelf geen controle uit op de prestatielevering. Doordat deze zorginstellingen geen gecontroleerde productieverantwoording aangeleverd hebben, leidt dit in de controle tot een onzekerheid van € 465.000. Wij adviseren hier maatregelen te treffen om zelfstandig de prestatielevering vast te stellen.

Collegereactie: voor deze specifieke groep zorgaanbieders zullen wij met ingang van 2020 steekproefsgewijs de prestatielevering zelf controleren.

Voorzieningen

In de begroting van 2019 is een dotatie opgenomen voor het onderhoudsplan MOP dat verantwoord is onder de voorzieningen in de jaarrekening. In 2017 heeft de commissie BBV besloten dat onderhoudsvoorzieningen enkel opgenomen mogen worden als het onderhoudsplan (o.a. de kwaliteit) goedgekeurd is door de Raad. Wij constateren dat het plan in 2019 vernieuwd is, maar formeel niet goedgekeurd is door de raad. Dit leidt tot een ongecorrigeerd controleverschil van € 219.000. Plan zal alsnog worden voorgelegd te goedkeuring waardoor organisatie gekozen heeft dit niet aan te passen. Wij kunnen ons hierin vinden.

Collegereactie: In 2019 is het Meerjaren Onderhouds Plan geactualiseerd, maar nog niet door de raad vastgesteld. Dit zal in 2020 alsnog ter vaststelling aan de raad worden voorgelegd waarmee de bevinding is opgelost.

Overige opmerkingen Auditcommissie

- In de inleiding van de Jaarrekening wordt vooral gesproken over de wijzigingen op de begroting en niet zo zeer over de realisatie van de begroting. Gevraagd wordt hier bij de volgende jaarrekening meer op in te gaan.

Collegereactie: deze aanbeveling wordt overgenomen.

- Het totaal tekort is 4,7 mio waarvan 2.676.000,00 in een tabel wordt toegelicht, maar het Rekeningsaldo na 2e halfjaarrapportage -2.088.000,00 wordt niet toegelicht. Om de controleren of posten niet 2x maal zijn opgevoerd moet dus een ander document geraadpleegd worden. Gevraagd wordt dit in de Jaarstukken alsnog op te nemen.

Collegereactie: deze aanbeveling wordt overgenomen in de aankomende cyclusdocumenten.

- De Jaarstukken vormen onderdeel van de P&C cyclus. Gevraagd wordt dat de relatie tussen de producten uit de P&C cyclus duidelijker te leggen.

Collegereactie: deze aanbeveling wordt overgenomen in de aankomende cyclusdocumenten.

- OZB baten laten een nadelig resultaat van € 594.000. zien. Gemeld wordt dat van dit bedrag een groot deel structureel is. Als het structureel is hoort hier een lagere raming bij. Gevraagd wordt waarom dat niet is gedaan.

Collegereactie: de structurele bijstelling voor begroting 2020 e.v. is in de 1^e halfjaarrapportage gedaan..

- Verbonden partijen. Met de Corona maatregelen zal bij de GGD en VeiligThuis een kostenstijging plaatsvinden. De vraag is of de kosten allemaal door het Rijk worden gecompenseerd. Gevraagd wordt alert te zijn op deze post.

Collegereactie: het college onderschrijft dit aandachtspunt, zie ook hierboven onder 'rechtmatigheid'. De financiële effecten van de corona uitbraak worden apart gemonitord en gerapporteerd.

- Gezien de grote uitstaande schulden- en kasposities van de gemeente Rijswijk is een sterke treasury functie van groot belang. De Auditcommissie ontvangt graag een toelichting hoe een sterke treasury functie de komende tijd wordt gewaarborgd.

Collegereactie: het college onderschrijft het belang van een goede invulling van de treasuryfunctie. De auditcommissie zal hierover apart geïnformeerd worden.

- Over de ontvangen Rijksmiddelen wordt weinig gerapporteerd. Gevraagd wordt een uitgebreidere toelichting te geven.

Collegereactie: deze aanbeveling wordt overgenomen in de aankomende cyclusdocumenten.